

[Grethe Philip]

overvejelser eller bør henlægges til ældrekommissionen.

Fjerde næstformand (Melchior):

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet . . .

Jeg beder ordførerne markere, da dagen er fremskreden.

Tove Jørgensen (DKP):

Det er kun lige med hensyn til de to dagsordener, der ligger. Vedrørende fremskridtspartiets har vi, som det fremgik af mine indlæg, ikke noget imod, at der bliver en mere fleksibel ordning på lægeområdet, men vi tror ikke, at det er lige den måde, som fremskridtspartiet foreslår her. I øvrigt tror vi ikke, det løser særlig mange problemer, at pensionisterne får deres egen læge. Vi har jo eksempler på, at det også har givet problemer for de enkelte pensionister.

Med hensyn til hr. Tastesens dagsorden føler jeg ikke, at vi kan tage ministerens redegørelse til efterretning. Det var et lidt for rosenrødt billede af de reelle forhold, der blev givet. Vi har ikke noget imod, at der nedsættes en ældrekommission, det har vi også givet udtryk for, men at tage redegørelsen til efterretning, således som den ligger nu, uden at tage fat på nogen af de konkrete ting, der er bragt frem i debatten, kan vi ikke. Vi vil undlade at stemme for begge dagsordensforslag.

Fjerde næstformand (Melchior):

Nu er der ikke flere, der har bedt om ordet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Fjerde næstformand Melchior:

Jeg skal udsætte afstemningen om dagsordensforslagene til i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Betaling for ophold på plejehjem) [af Inge Krogh (KrF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 82. Fremsat 17/11 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, det kan være gavnligt til indledning at slå fast, at de nugældende betalingsregler i bistandsloven for ophold på plejehjem svarer til de regler, der tidligere fandtes i lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister.

Udgangspunktet er, at en pensionist, der har ophold på et almindeligt plejehjem betaler med sin pension, dog således at pågældende altid bevarer et beløb til personlige fornødenheder. Dette beløb til personlige fornødenheder udgør for personer over 60 år 319 kr. pr. måned, medens det for personer under 60 år udgør 383 kr. pr. måned. Pensionister, der har indtægter ud over pensionen, betaler yderligere 60 pct. heraf for plejehjemsopholdet. I indtægten fradrages skatter og folkepensionsbidrag. Hvis en pensionist har mindre indtægter, der stammer fra pågældendes personlige arbejde under opholdet på hjemmet, ses der dog bort fra et beløb heraf svarende til det dobbelte af beløbet til personlige fornødenheder, dvs. at der ses bort fra 638 kr. Den samlede betaling kan aldrig overstige den faktiske udgift, beregnet efter det senest afsluttede regnskab for hjemmet.

Ved vurderingen af disse regler må det tages i betragtning, at en plejehjemsbeboer principielt får dækket alle sine fornødenheder som et led i opholdet. Det må også indgå i bedømmelsen, at en plejehjemsplads på et nybygget plejehjem koster op imod 150.000 kr. om året, mens pensionen til en enlig er på ca. 25.000 kr. om året.

Hvis jeg så vender mig til det foreliggende lovforslag, kan det konstateres, at det er foreslagsstillernes tanke, at der skal ske en lettelse af betalingen fra pensionistens side. Dette tænkes gennemført, dels ved at der skal ses bort fra de første 1.000 kr. af en pensionists indtægt, ligegyldigt hvorfra den stammer, dels ved at der skal opkræves en betaling på 50 pct. af indtægten ud over 1.000 kr. i stedet for de nuværende 60 pct.

Som jeg allerede har nævnt det, ses der allerede i dag bort fra 638 kr. månedlig af en pensionists arbejdsindtægt under plejehjemsophold. Dette beløb reguleres automatisk op

[Socialministeren]

sammen med forhøjelsen af beløbet til personlige fornødenheder. Jeg tror, at alle kan være enige om det rimelige i, at en pensionist, der har arbejdsindtægter, skal have mulighed for at beholde en del af dem, uden at der automatisk bliver trukket heri til betaling for opholdet. Men når forslagsstillerne går videre og foreslår, at der skal ses bort fra et større beløb, ikke blot ved arbejdsindtægter, men også ved formueindtægter, er jeg mere skeptisk. Det vil jo indebære, at det offentlige mister nogle indtægter, samtidig med at en sådan ordning i mange tilfælde vil bevirke, at de, der får fornøjelsen af den mindre betaling, desværre ikke bliver pensionisterne, men alene bliver arvingerne. Det finder jeg uacceptabelt allerede ud fra den betragtning, at det er det offentlige, der bærer langt den største del af udgifterne ved pensionistens ophold på plejehjemmet.

Den samme argumentation gælder naturligvis den anden del af forslaget, hvorefter der skal betales 50 pct. i stedet for som nu 60 pct.

Når forslagsstillerne i bemærkningerne henviser til, at det nuværende beløb til personlige fornødenheder er utilstrækkeligt til dækning af behov, hvoraf nogle, f. eks. hårpleje, stilles til rådighed som led i plejehjemsopholdet, må jeg i øvrigt gøre opmærksom på, hvad der for mig er ganske væsentligt, at det foreliggende forslag overhovedet ikke indeholder forbedringer for de plejehjemsboere, der ikke har indtægter ud over pensionen.

Om de økonomiske konsekvenser af lovforslaget skal jeg sige, at det er ret vanskeligt at nå frem til det sandsynlige indtægtstab for det offentlige, men meget skønmæssige vurderinger giver os opfattelsen af, at det drejer sig om en størrelsesorden af 30-35 mill. kr. om året.

Som man vil kunne forstå af mine bemærkninger, finder jeg ikke, at det foreliggende lovforslag bør nyde fremme.

Inge Fischer Møller (S):

Jeg har taget formandens henstilling til efterretning og skal gøre det meget kort, idet jeg kan sige, at jeg fuldt ud er dækket ind af det, socialministeren har sagt. På den socialdemokratiske folketingsgruppes vegne skal jeg derfor afvise det foreliggende lovforslag.

Pilgaard Andersen (FP):

Forslaget fra kristeligt folkeparti er fremskridtspartiet positivt indstillet over for. Vi mener nok, at der ligger et væsentligt problem i, at de ældre skal klare sig med de 319 kr. og dermed skal dække de udgifter, som de har både til kørsel og til de forskellige ting, som er nævnt i bemærkningerne.

Vi mener også, at det er rimeligt at nedsætte satsen fra 60 pct. til 50 pct. Det mener vi er en af de ting, vi kan støtte i forslaget.

Det er da klart, at når vi ser problemet fra fremskridtspartiets side, så ønsker vi en helt anden forbedring på det område. Jeg vil da benytte lejligheden til at sige vedrørende dette område, at når folk er fyldt 67 år, så mener vi nok at der bør udbetales uden at tage hensyn til, om de har opsparet igennem et langt liv. Vi mener, at hele begrebet lomme penge for så vidt bør afskaffes. Vi mener, at hvis de har en formue, så skal de have lov til at beholde den.

Jeg vil kort sige, at vi kan tilslutte os lovforslaget, og at vi vil give det en positiv behandling.

Henrik Toft (V):

Venstre vil gerne i udvalget være med til at se på problemerne om pensionisters betaling på plejehjem sideløbende med den behandling, som det nu vil få i ældrekommissionen.

Der kan være problemer med lomme pengebeløb, og den egenbetaling, som nogle pensionister, der har spinket og sparet, bliver afkrævet, kan forekomme uretfærdig.

Men når jeg har sagt det, så må jeg sige, at venstre ikke kan støtte forslaget på grund af statens provenutab, der efter forslagsstillerens formening ligger på omkring 22 mill. kr., og hvor socialministeren siger 30 mill. kr. Derfor må venstre afvise forslaget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Da mit partis ordfører, hr. Palle Simonsen, er optaget af møder andetsteds i huset, skal jeg ganske kort på det konservative folkepartis vegne tilsige dette forslag vores positive støtte. Vi vil deltage i udvalgsarbejdet, hvor vi måske kan få oplysninger om de ting, der er fremdraget i bemærkningerne. Vi er som sagt positive over for dette forslag.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Centrum-demokraterne har nok nogen sympati for forslaget, idet lommepegeproblemet er væsentligt og stort på plejehjemmene. Men det løser jo kun problemet for en vis gruppe, og det er den gruppe, der i forvejen vel nok har de fleste penge at råde over. Jeg vil derfor foreslå, at man henviser forslaget til den ældrekommission, som vi under det foregående punkt på dagsordenen drøftede, således at det kan indgå i de overvejelser, man har om lommepege i øvrigt.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal på SFs vegne afvise forslaget i og med, at jeg har hørt argumentationen fra ministerens side, og den er jeg såmænd enig i. Desuden synes jeg, at det er fremgået temmelig klart af den debat, vi har haft om den foregående sag, og det er jeg enig i, at lommepegebeløbet er for lille. Men det ville næsten være at føje spot til skade kun at hæve lommepegebeløbet for dem, der i forvejen er bedre stillet. Det kan vi under ingen omstændigheder medvirke til. Men vi medvirker meget, meget gerne til, at lommepegebeløbet generelt hæves.

Grethe Philip (RV):

Jeg forstår meget vel, at der er en del af de ældre, der har nogen opsparing, der har svært ved at forstå, at de skal af med så meget til at betale for deres plejehjemsplads. Men jeg tror også, at der er mange af dem, der slet ikke gør sig klart, hvilket umådelig stort tilskud de i virkeligheden får fra samfundet, og at det praktisk taget altid trods alt er en beskedne del, de betaler.

Naturligvis er disse lommepege meget beskedne beløb, det er vi jo alle sammen klar over. Ligesom den foregående taler synes jeg nok, at det er lidt vanskeligt at sætte lommepegebeløbet eller det, der i realiteten er lommepegebeløbet, op for de mennesker, som alligevel sidder lidt bedre i det, medens der altså skulle være en stor gruppe nede i bunden, som vi ikke hjælper. Det er jo igen et af de sædvanlige spørgsmål om prioritering: skal vi lægge de midler, der er til rådighed, til de allersvagest stillede, eller skal vi fordele dem noget mere opad? Stort set ligger vores sympati i det radikale venstre hos dem, der har det allervanskeligst.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti har fremsat dette lovforslag, som det også er blevet omtalt af flere, fordi vi mener, at mennesker, der har sparet sammen gennem et langt liv eller solgt en virksomhed eller et hus, førend de er kommet på plejehjem, skal have lejlighed til at få mere glæde af det, de får i renter. Specielt tror jeg nok, det er meget svært for dem, der har ganske lidt. De, der har f. eks. 300 kr. årligt skal aflevere de 180 kr. Derfor har vi taget højde for dem, der har de meget lave renteindtægter, altså under 1.000 kr. om året.

Det er rigtigt, at der er mange, der må klare sig med de 319 kr. Hvorfor har vi så fremsat forslaget? Der er altså en ulighed, men ét sted må man jo begynde. Jeg tror, at der er almindelig enighed om, at lommepegebeløbet er for lille, og et eller andet sted, hvor provenutabet ikke er så stort, må vi begynde.

Jeg vil i øvrigt sige til venstres ordfører, at vi i bemærkningerne ganske rigtigt har anført provenutabet til 22 mill. kr. Vi var ikke i stand til at komme frem til det tal, som vi nu fik oplyst af socialministeren, nemlig at provenutabet vil være 30 mill. kr. Jeg gør mig ikke nogen som helst forestilling om, at det, der ydes, på nogen måde kan betale de kolossalt store udgifter, som jo knytter sig til opholdet på plejehjemmet.

Det bliver sagt, at der sørges for alt. Der vil jeg nævne nogle ting, som jeg føler er meget nødvendige for en, der er på plejehjem, og som det er vanskeligt at klare for de 319 kr. Det er bl. a. telefon. Dette at en klient har telefon på sit værelse, betyder, at vedkommende i højeste grad kan være i kontakt med sin familie. Meget ofte bor familien jo i en helt anden egn af landet og har vanskeligt ved at besøge den pågældende. Telefonen kan være en udmærket erstatning, og det burde måske generelt være sådan, at der var telefon på hvert enkelt værelse hos alle klienter.

Det bliver sagt, at der er gratis hårpleje. Det er selvfølgelig forskelligt i de forskellige kommuner, men i mange kommuner er det i hvert fald kun én gang om måneden, og det tror jeg nok at de fleste kvinder i hvert fald vil synes er meget lidt.

Der er også talt om taxakørsel. Det er selvfølgelig også forskelligt, hvad de forskellige kommuner dér har bestemt, men i mange

[Inge Krogh]

tilfælde er det én gang månedlig inden for kommunens område, og det er ikke meget. Det vil sige, at bor pårørende blot i en nabokommune, kan der ikke bevilges taxa, og det må altså betales af lommepegebælebøbet. Der kan være tale om sådan noget som besøg hos børn i julen. De bor måske sådan, at man skal passere Store Bælt, og det bliver en dyr taxa.

Så er det også nævnt i debatten, at man får tøj. Men det kunne jo også tænkes, at der var nogle, der gerne, hvis de kunne, ville købe deres eget tøj for deres egne penge, og dér ville så muligvis komme en besparelse for plejehjemmet.

Men jeg siger tak for modtagelsen, og fordi man ser hen til arbejdet i udvalget.

Helga Soltau (DR):

Med hensyn til det forslag, der er kommet fra kristeligt folkeparti om betaling for ophold på plejehjem, kan vi godt se, at det er meget få penge, plejehjemspatienterne har til de personlige fornødenheder. Men vi kan ikke se, at vi skal favorisere dem, der er bedst stillet i samfundet. Vi må sådan set sørge for generelt, at pengene til de personlige fornødenheder bliver forøget på et bredt plan.

Jeg ser sådan på det, at det er et formynderskab, en umyndiggørelse af mennesker, når man kommer på plejehjem, at man ikke selv kan få lov til at råde over det beløb, der er til den enkeltes påklædning. Det kunne sådan set være en glæde for den enkelte at få lov til selv at være med til at bestemme. Og der kan være mange andre fornødenheder. Vi er i den situation, at vi ikke kan gå ind for forslaget, som det ligger, men vi er positive – det har vi også tilkendegivet i den debat, der har været her forinden – over for at forbedre forholdene, især hvad angår pengene til de personlige fornødenheder for de enkelte pensionister, men vi skal altså gøre det generelt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
 vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand [af Yvonne Herløv Andersen (CD) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 78. Fremsat 15/11 78).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Erling Jensen):

Min umiddelbare reaktion på dette lovforslag må være, at ud fra hensynet til en saglig, kontinuerlig behandling og bedømmelse af sager om tvangsmæssig anbringelse af børn og unge uden for hjemmet vil det være uhenigtsmæssigt at udskille disse sager til behandling ved særlige myndigheder, det være sig et lokalt folkevalgt organ, et regionalt folkevalgt organ eller en almindelig domstol.

Min forgænger på socialministerposten har tidligere her i tinget, således under forespørgselsdebatten i december 1975 om børne- og ungdomsværnenes behandling af disse sager, afvist at flytte afgørelserne bort fra de lokale folkevalgte myndigheder. Tværtimod blev det ved den lejlighed understreget, at de lokale folkevalgte organer er bedst egnede til på dette område at træffe de beslutninger, der harmonerer med den almindelige opfattelse på stedet af, hvad der bør gøres i det enkelte tilfælde.

Samtidig blev det fremhævet, at folketinget ved at placere ansvaret for løsningen af disse opgaver hos de lokale myndigheder – altså dengang børne- og ungdomsværnene, nu de sociale udvalg – har fulgt den linje, der gennem mange år har været fulgt såvel her i landet som i de øvrige nordiske lande.

Disse sager, der talmæssigt udgør et meget ringe antal af de samlede anbringelser uden for hjemmet, således 3,4 pct. i 1976 efter en faldende tendens lige siden midten af 1950'erne, behandles af de sociale udvalg ef-